

KÖRFORGALMAK FORDULÁSI RÁTÁINAK BECSLÉSE ÁLLAPOTTÉR-ELMÉLETI MÓDSZEREKKEL

Készítette: Gressai Mánuel

Konzulens: Dr. Tettamanti Tamás

2021.01.27.

Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem

Közlekedésmérnöki és Járműmérnöki Kar

Közlekedés- és Járműirányítási Tanszék

EFOP-3.6.3-VEKOP-16-2017-00001: Tehetség gondozás és kutatói utánpótlás fejlesztése autonóm járműirányítási technológiák területén - A projekt a Magyar Állam és az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

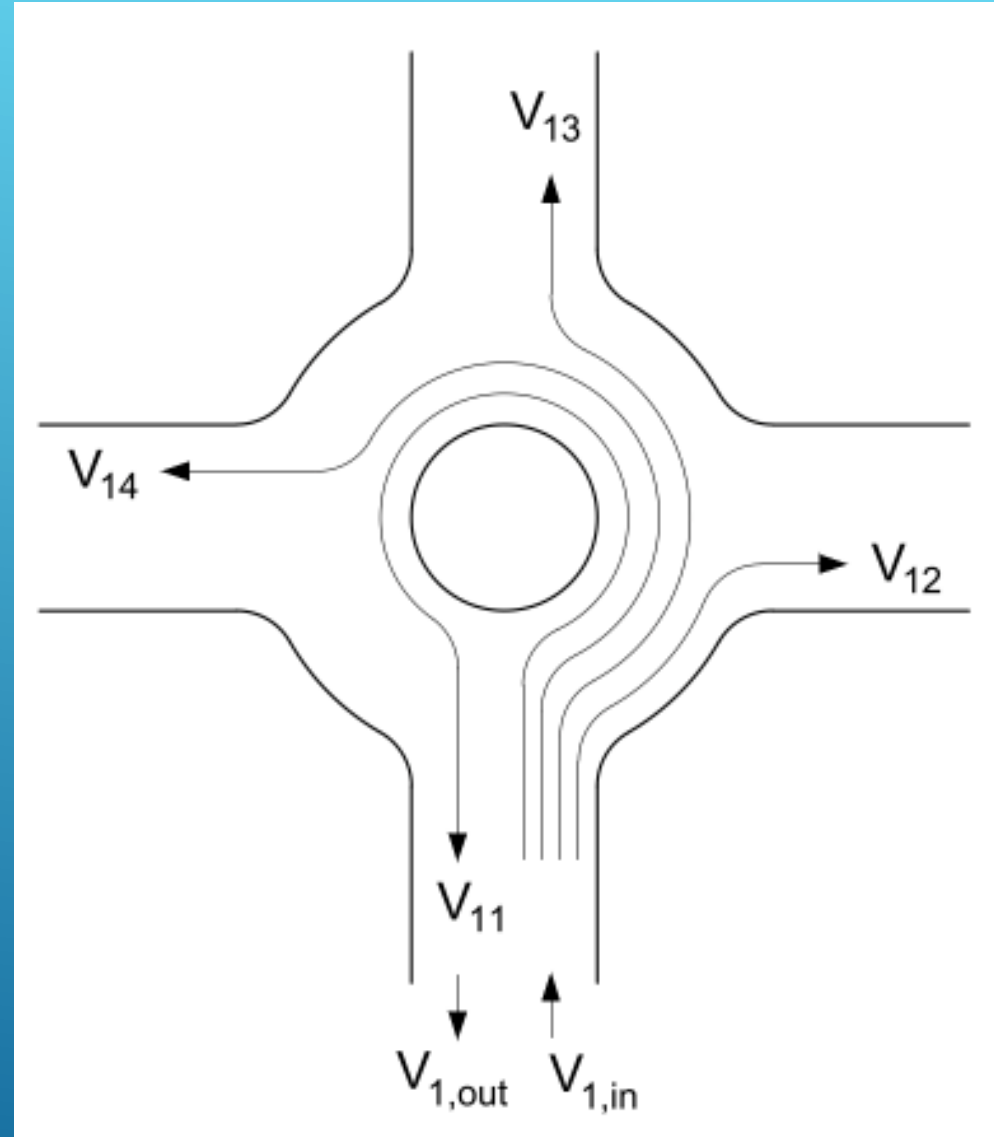
PROBLÉMA

Körforgalmak célforgalmi számlálása nehézkes

Emberi munkaerő

Drága technológia

Elavult szabályozás

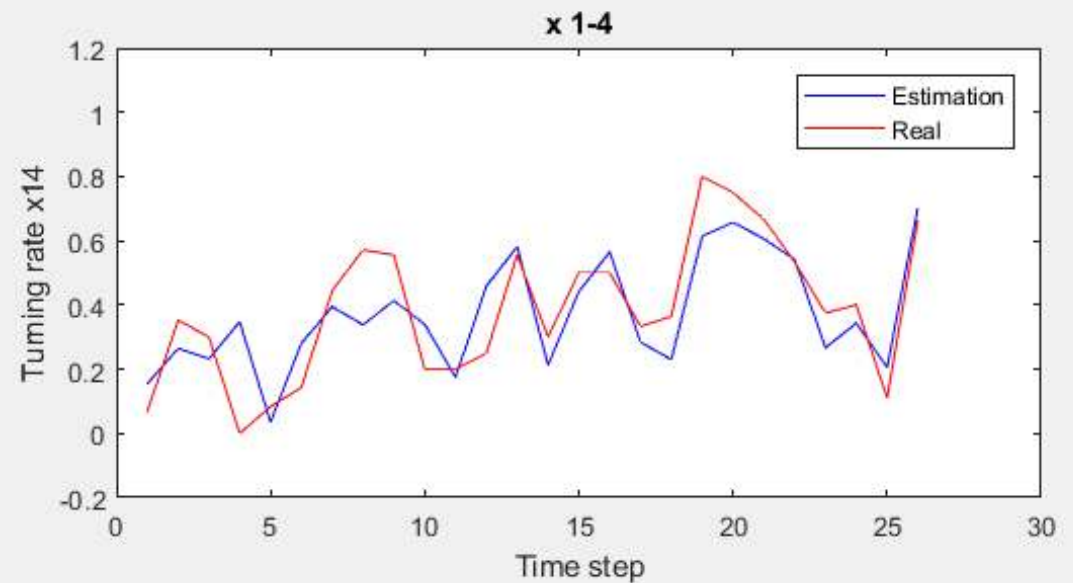
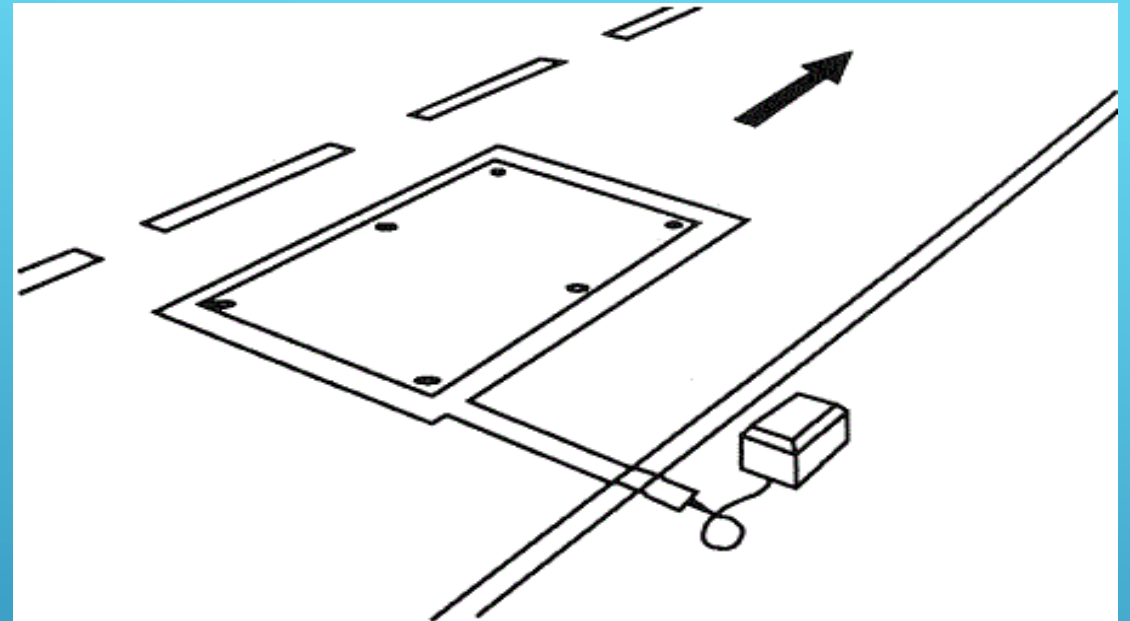

MEGOLDÁS

Automatikus keresztmetszeti számlálás
(pl. hurokdetektor, lézeres érzékelés)

Fordulási ráta becslése

Állapottér elméleti becslők

HAGYOMÁNYOS BECSLŐ MÓDSZER

Biproporcionális eljárás (BP)

BP korlátozások

$$O_i = \sum_{j=1}^{n_D} T_{ij}, \quad D_j = \sum_{i=1}^{n_O} T_{ij}$$

BP kezdeti feltételek

$$b_j = 1$$

$$b_j^* = 1$$

$$a_i^* = 1$$

$$T_{ij} = t_{ij}$$

BP iteráció k-adik lépésben

$$a_i = \left(\frac{O_i}{\sum_{j=1}^{n_D} T_{ij}} \right) a_i^*$$

$$T_{ij} = t_{ij} a_i b_j$$

$$b_j = \left(\frac{D_j}{\sum_{i=1}^{n_O} T_{ij}} \right) b_j^*$$

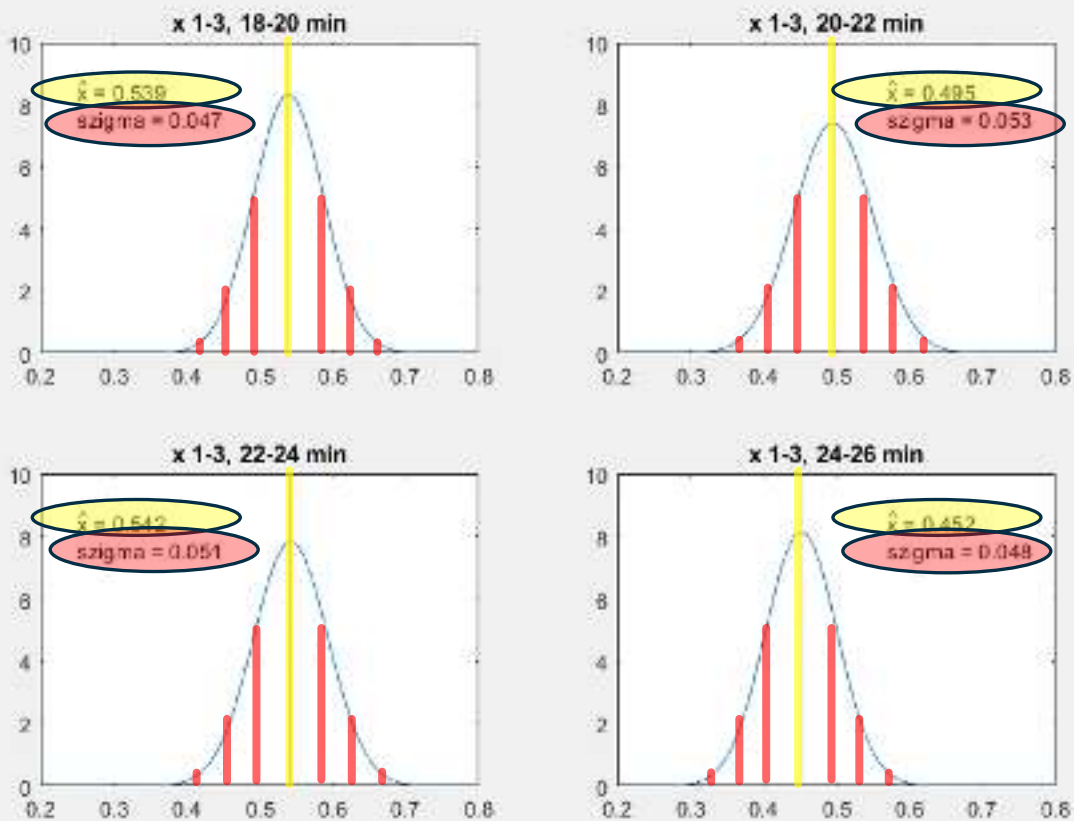
$$T_{ij} = t_{ij} a_i b_j$$

ÁLLAPOTTÉR-ELMÉLETI BECSLŐ MÓDSZEREK

Kalman-szűrő korlátozásokkal (cKF)

cKF-I $\rightarrow W = I$ (egységmátrix)

cKF-P $\rightarrow W = P(k)^{-1}$

KF becslés

$$\hat{x}^-(k) = A\hat{x}(k-1) + B(k-1)u(k-1)$$

$$P^-(k) = AP(k-1)A^T + Q$$

KF korrekció

Mérés, ami $y(k)$ -t szolgáltatja

$$G(k) = P^-(k)C^T(CP^-(k)C^T + R)^{-1}$$

$$\hat{x}(k) = \hat{x}^-(k) + G(k)(y(k) - C\hat{x}^-(k))$$

$$P(k) = (I - G(k)C)P^-(k)$$

$$k := k + 1$$

Hangolási paraméterek

Várható érték

Szórások

Súlymátrix

cKF korlátok kezelése

$$\tilde{x}(k) = \operatorname{argmin}_x (x - \hat{x}(k))^T W (x - \hat{x}(k))$$

$$\tilde{x}(k) = \hat{x}(k) - W^{-1}A_{eq}^T(A_{eq}W^{-1}A_{eq}^T)^{-1}(A_{eq}\hat{x}(k) - B_{eq})$$

ÁLLAPOTTÉR-ELMÉLETI BECSLŐ MÓDSZEREK

Mozgó időhorizontú becslés (MHE)

MHE-algoritmus

Mérés, ami $y(k)$ -t szolgáltatja

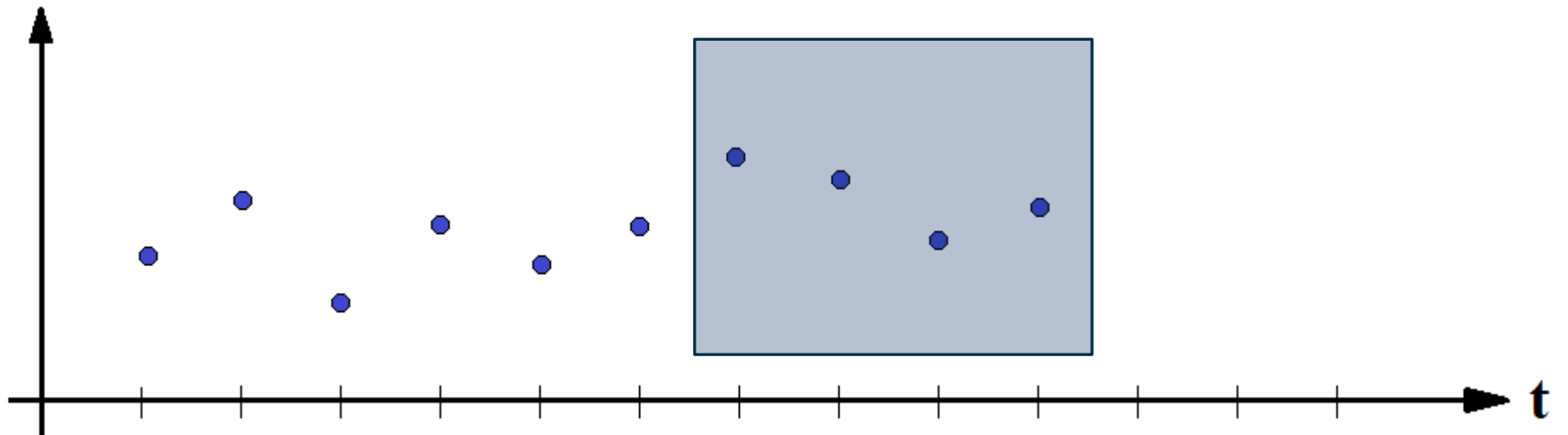
Optimalizálás a korlátozások betartása mellett:

$$\min_{\hat{x}(j), \hat{v}(j), \hat{z}(j), j=k-N+1, \dots, k-1} J(k)$$

Időablak továbbgördítése:
 $k := k + 1$

$J(x)$ költségfüggvény

$$J(x) = \sum_{j=k-N+1}^{k-1} [\hat{v}(j)^T Q^{-1} \hat{v}(j)] + \sum_{j=k-N+1}^k [\hat{z}(j)^T R^{-1} \hat{z}(j)] + (\hat{x}(k-N+1) - \bar{x}(k-N+1))^T P^{-1} (\hat{x}(k-N+1) - \bar{x}(k-N+1))$$

KÖRFORGALMI SZÁMLÁLÁS

Két helyszín

Délelőtti, délutáni mérések

Összes irány
számlálása a hatékonyság
jellemzősége végett

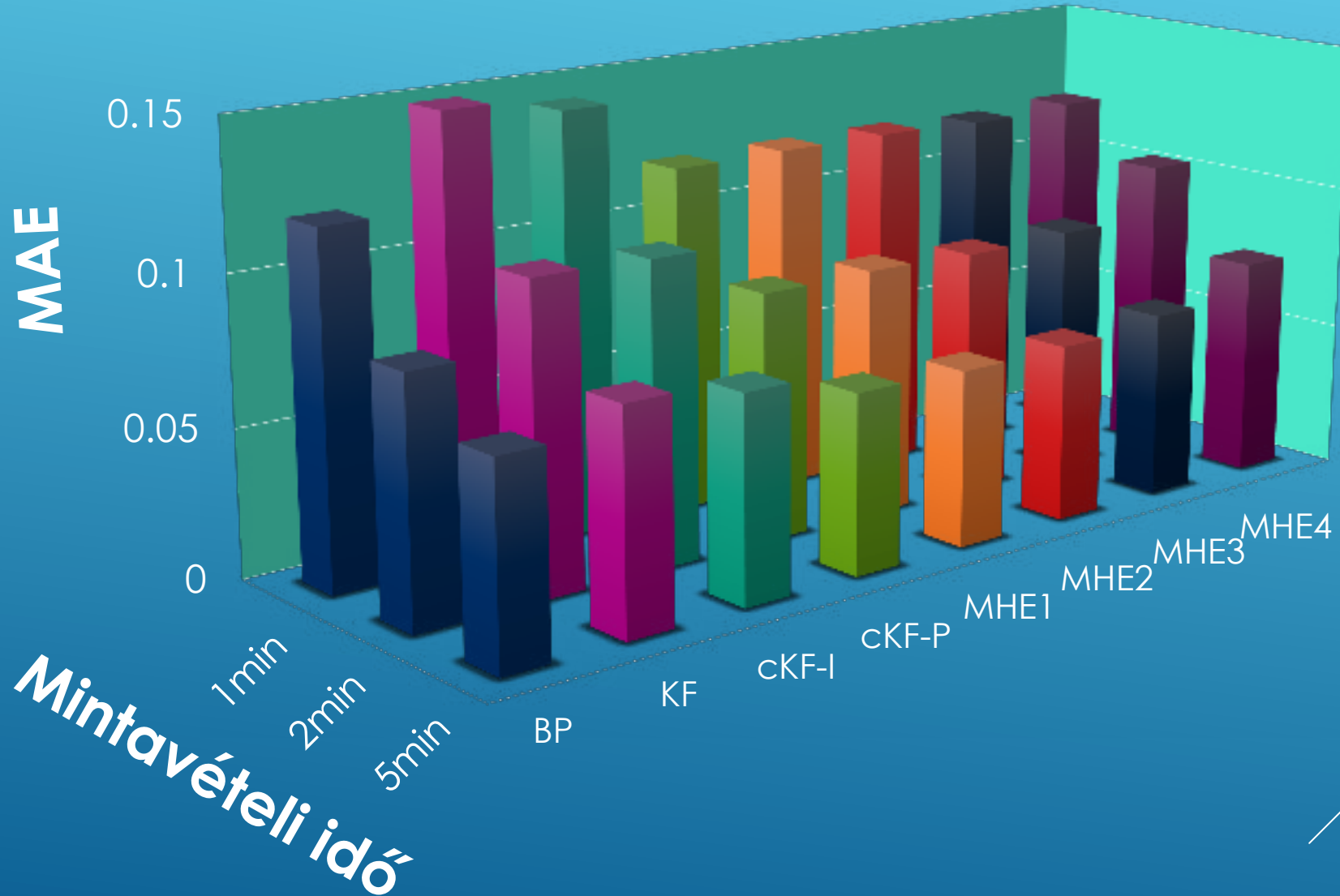
A drónmérést végezte: MS Kft.

HANGOLÁS

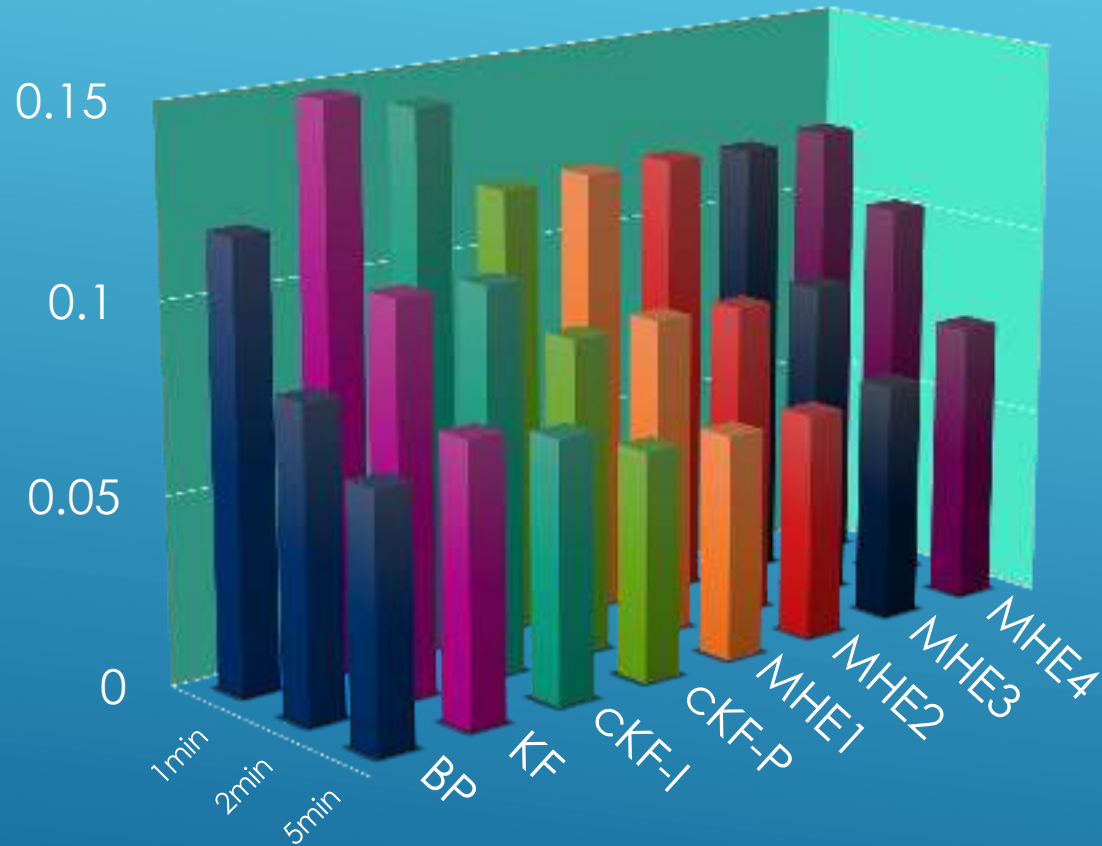

EREDMÉNYEK

EREDMÉNYEK

Nagyobb mintavételi idő →
Pontosabb becslés

Korlátok kezelése →
Pontosabb becslés

Állapottér elméleti becslők:

- Pontosabbak a hagyományos módszerekénél
- Várható értéket és szórást adnak eredményül

SZIMULÁCIÓS ESETTANULMÁNY

1 Valós mérések (15 perces mintavételi idő)

2 Vissim-modell felépítése

3 Modell validálása

4 Becslők hangolása

5 Leghatékonyabb becslő kiválasztása

6 Különböző forgalmi helyzetek szimulációja

7 Becslő pontosságának vizsgálata

KONKLÚZIÓ

15 perces mintavételi idő → **cKF-P** a leghatékonyabb

Változó forgalmi helyzet → nem csökken **cKF-P** hatékonysága

cKF-P hangolása:

- Egyértelmű
- Nem érzékeny a különböző forgalmi helyzetekre

Hibrid megoldási javaslat

- Rövid idejű kamerás felvétel (validálás, hangolás)
- Több napos automatikus mérés (lézeres érzékelés, hurokdetektor)

TOVÁBBI KUTATÁSI CÉLOK

Különböző körforgalomtípusok, hagyományos csomópontok vizsgálata

Forgalomfüggő hangolási mátrixok

Járműkategóriák kezelése

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Készítette: Gressai Mánuel
Konzulens: Dr. Tettamanti Tamás

2021

A kutatást támogatta: MS Kft.

Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem
Közlekedésmérnöki és Járműmérnöki Kar
Közlekedés- és Járműirányítási Tanszék